УДК 342.951;343.9(477) doi: https://doi.org/10.33270/01211181.131

Білоус Р. В. – кандидат юридичних наук, начальник Департаменту кримінального аналізу Національної поліції України, м. Київ
ORCID: https://orcid.org/0000-0003-0544-8536;

Василинчук В. І. – доктор юридичних наук, професор, професор кафедри оперативно-розшукової діяльності Національної академії внутрішніх справ, м. Київ
ORCID: https://orcid.org/0000-0001-5415-8450;

Таран О. В. – доктор юридичних наук, професор, провідний науковий співробітник наукової лабораторії з проблем протидії злочинності ННІ № 1 Національної академії внутрішніх справ, м. Київ
ORCID: https://orcid.org/0000-0003-4752-9924

Використання методів кримінального аналізу під час оперативного провадження та досудового розслідування

Мета *статті полягає в розробленні й оприлюдненні рекомендацій використання методів кримінального аналізу під час оперативного провадження та досудового розслідування оперативних і слідчих підрозділів Національної поліції.* ***Методологія.*** *З огляду на поставлену мету, специфіку об'єкта та предмета дослідження обрано методологічний інструментарій. Методологічну основу статті становить діалектичний підхід до аналізу використання кримінального аналізу в діяльності оперативних і слідчих підрозділів. Під час дослідження використано систему методів наукового пізнання: формальної логіки (абстрагування, аналогія, дедукція, індукція, синтез) для детального з'ясування змісту розглядуваних питань; емпіричний – під час проведення експериментального дослідження й інтерв'ювання експертів; метод системного аналізу – для визначення напрямів запровадження інноваційних підходів до розв'язання проблеми; теоретичний – під час вивчення наукової та навчально-методичної літератури; моделювання – у процесі дослідження визначених об'єктів за допомогою моделювання їхніх окремих ознак.* ***Наукова новизна*** *зумовлена необхідністю вдосконалення наявних форм використання методів кримінального аналізу під час оперативного та кримінального провадження. Розроблено алгоритм здійснення аналізу інформації про зв'язок, який проводять працівники оперативних підрозділів за запитами слідчих (детективів) Національної поліції України.* ***Висновки.*** *Запропоновано внести зміни до Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність», зокрема пункт 4 частини першої статті 8 доповнити положенням такого змісту: з метою виконання завдань оперативно-розшукової діяльності отримання інформації, яка знаходиться в операторів і провайдерів телекомунікацій, про зв'язок, абонента, надання телекомунікаційних послуг, зокрема отримання послуг, їх тривалості, змісту, маршрутів передавання тощо, здійснюють згідно з положеннями статей 159–166 Кримінального процесуального кодексу України відповідно до особливостей, установлених частиною другою статті 8 цього Закону. Одержані результати дослідження можуть бути використані вченими для подальших наукових розробок у цій сфері, а також працівниками правоохоронних органів у запобіганні кримінальним правопорушенням.*

Ключові слова: аналіз інформації; зв'язок; оперативний підрозділ; оперативне провадження; кримінальний аналіз; оперативно-розшукові заходи; негласні слідчі (розшукові) дії.

Вступ

У межах наданих повноважень підрозділи кримінальної поліції здобувають достатній масив інформації про злочинну діяльність, зокрема про представників організованої злочинності. У зв'язку із зазначеним, надважливим завданням є застосування інструментів, які надали б можливість опрацьовувати значні обсяги наявних даних.

Одним із таких інструментів у діяльності оперативних підрозділів Національної поліції України є кримінальний аналіз – специфічний вид інформаційно-аналітичної діяльності, що полягає в ідентифікації та якомога точнішому визначенні внутрішніх зв'язків між інформацією (відомостями, даними), що стосуються злочину, і будь-якими іншими даними, отриманими з різних джерел, їх використанням в інтересах ведення оперативно-розшукової та слідчої діяльності, їх аналітичної підтримки.

У країнах Європейського Союзу та США використання можливостей кримінального аналізу є обов'язковим для всіх правоохоронних органів. Його зміст, правила та процедури чітко визначено й урегульовано в правовому полі (Korystin et al., 2019, p. 216).

Правоохоронні органи іноземних держав упродовж тривалого часу використовують кримінальний аналіз у своїй роботі. Зокрема, цей вид діяльності стали розглядати як окрему професію ще в 60-х роках минулого століття. Упродовж подальших десятиліть кримінальний аналіз набув суттєвого розвитку в таких країнах, як США, Канада, Велика Британія, Австралія, Бельгія. У 70-х роках розпочався процес наукового

обґрунтування та забезпечення цієї діяльності, створення системи спеціальної освіти й підвищення кваліфікації. У 80–90-х роках на всіх рівнях (місцевому, федеральному, регіональному, національному) у підрозділах правоохоронних органів, що здійснюють розкриття та розслідування злочинів, стали створювати окремі підрозділи (відділи) кримінального аналізу або вводити окремі посади аналітиків, а з розвитком комп'ютерних технологій розпочалося активне використання спеціального програмного забезпечення для здійснення кримінального аналізу.

Можна констатувати, що кримінальний аналіз є основою моделі «Intelligence Led Policing» (з англ. «поліцейська діяльність, керована аналітикою»), спрямованої на прийняття ефективних управлінських рішень на підставі використання комплексу методів і технік збирання, обробки, оцінки, аналізу та реалізації інформації, а також обміну інформацією під час кримінального провадження, оперативно-розшукової діяльності та розроблення тактичних і стратегічних заходів з протидії злочинності.

Його головна відмінність полягає в тому, що підрозділи кримінального аналізу, маючи законний доступ до різних інформаційних баз, які діють на території нашої держави, а також володіючи навичками розвідувальної аналітики, суттєво полегшили роботу оперативним працівникам. Кримінальні аналітики продемонстрували, що здатні відшукати найприхованіші закономірності в діяльності кримінальних елементів, побудувати системні зв'язки в ситуаціях неочевидності.

В умовах сьогодення кримінальний аналіз як окремий вид професійної діяльності здійснюють у правоохоронних органах більшості розвинених держав. У структурі Генерального секретаріату Інтерполу функціонує окремий підрозділ кримінального аналізу, а діяльність штаб-квартири Європолу ґрунтується переважно на використанні технологій кримінального аналізу (Kalynovskyi, & Shkolnikov, 2017, p. 300-303).

Кримінальний аналіз є одним із головних напрямів діяльності Європейського поліцейського офісу. Відповідно до ст. 4 та 5 Угоди про створення Європолу (Europol Convention), кримінальний аналіз є одним основним завданням Організації. Крім того, ст. 14–16 цієї Угоди визначають підстави й порядок створення так званих аналітичних робочих файлів Європолу (Europol Analysis Workfiles – AWF), що є аналітичними проєктами. Важливість цього напряму роботи засвідчує те, що в штаб-квартирі працює понад 100 аналітиків (Korystin et al., 2016, p. 112).

Водночас потребують удосконалення правові аспекти використання методів кримінального аналізу під час оперативного провадження та досудового розслідування.

Мета і завдання дослідження

Широкий спектр питань, пов'язаних із правовими аспектами використання методів кримінального аналізу під час оперативного провадження та досудового розслідування, досліджували знані вчені, зокрема: О. Ю. Бусол, О. М. Джужа, О. М. Заєць, О. В. Калиновський, С. М. Князєв, О. Є. Користін, О. В. Корнейко, М. В. Кузнєцов, В. А. Некрасов, Д. Й. Никифорчук, О. Ю. Орлов, О. В. Тихонова, О. М. Цільмак, С. С. Чернявський, В. І. Школьніков та ін. Однак нині тривають організаційно-правові зміни в роботі правоохоронних органів, а це зумовлює необхідність продовження наукових розробок у цій сфері в контексті нових умов. Цим обґрунтована поставлена мета щодо розроблення та оприлюднення рекомендацій з удосконалення правових аспектів використання методів кримінального аналізу під час оперативного провадження та досудового розслідування. Згідно з цією метою визначено завдання щодо вдосконалення нормативно-правових актів, розроблення алгоритму здійснення аналізу інформації про зв'язок, а також надання рекомендацій з оптимізації такої роботи.

Виклад основного матеріалу

Кримінальний аналіз є специфічним видом інформаційно-аналітичної діяльності, яка полягає в ідентифікації та якомога точнішому визначенні внутрішніх зв'язків між інформацією (відомостями, даними), що стосуються злочину, і будь-якими іншими даними, отриманими з різних джерел, їх використанням в інтересах ведення оперативно-розшукової та слідчої діяльності, аналітичної підтримки.

У процесі кримінального аналізу забезпечують цілеспрямований пошук, виявлення, фіксацію, вилучення, упорядкування, аналіз й оцінку кримінальної інформації, її представлення (візуалізацію), передання та реалізацію.

Метою збирання та аналізу інформації є створення й перевірка гіпотез і висновків щодо минулих, теперішніх і майбутніх протиправних дій, що стосується опису структури та сфери діяльності злочинних груп і передання керівному складові чіткої інформації щодо оперативно-розшукових заходів і слідчих (розшукових) дій.

Усі форми аналізу пов'язані між собою, якщо аналіз супроводжує оперативно-розшукову та слідчу діяльність, то одночасно її підтримує і дає підстави для проведення слідчих (розшукових) дій та оперативно-розшукових заходів. Під час аналітичного процесу оцінюють інформацію щодо злочинця, перебіг подій, знарядь учинення злочину, часу й місця його вчинення тощо. Обіг цієї інформації відбувається між оперативними працівниками та слідчими й полягає не тільки в

наданні або отриманні інформації, а й в активному її здобуванні (Farion, 2021, p. 223-241).

Обробка значних за обсягом масивів інформації можлива лише завдяки використанню інтелектуальних технологій, які знижують навантаження на слідчого або оперативного працівника й допомагають йому під час проведення відповідних заходів і прийняття процесуального рішення.

IBM i2 аналітика забезпечує потужний аналіз і надає можливості щодо візуалізації задля підвищення продуктивності аналітики та скорочення часу, необхідного для доставки високого значення інтелекту в межах наборів даних, які швидко зростають в обсязі. У сфері кримінального аналізу i2 застосовують переважно з програмними продуктами iBase, iBridge, iGlass, Analyst's Workstation (Tsyhykal, 2017, p. 234-240).

Сукупність зібраних унаслідок цих дій фактичних даних створює на початковому етапі досудового розслідування кримінального провадження достатні передумови інформаційного забезпечення подальшого перебігу розслідування. Однак це стає можливим лише тоді, коли зазначені дії здійснюють з урахуванням усіх особливостей пошуково-пізнавальної діяльності слідчого й оперативного працівника, а також специфіки, властивої інформаційному відображенню події злочину.

В умовах сьогодення розкриття резонансних, тяжких та особливо тяжких кримінальних правопорушень неможливе без участі кримінальних аналітиків та відповідного проведення аналітичної розвідувальної роботи під час оперативно-розшукового та кримінального провадження.

Якщо норми кримінального процесуального законодавства визначають засади кримінального провадження, то на рівні оперативно-розшукового законодавства це питання залишається невирішеним (Oderii, 2017, p. 259-266).

На нашу думку, слушною є пропозиція авторів проєкту закону «Про оперативно-розшукову діяльність», якою оперативно-розшукове провадження тлумачать як негласне здійснення комплексу оперативно-розшукових заходів стосовно особи або групи осіб (зокрема невстановлених), яких обґрунтовано підозрюють у підготовці до вчинення злочину, з метою його попередження або з метою розшуку злочинця, що переховується від слідства й суду, коли іншим шляхом досягти зазначених цілей неможливо або вкрай складно ("Proekt Zakonu", 2019).

Своєчасно й ефективно проведені аналітичні дослідження сприяли розкриттю значної кількості резонансних злочинів, передусім – «по гарячих слідах», затриманню злочинців і загальному посиленню тиску на криміналітет.

Акцент на кримінальному аналізі надзвичайно важливий у контексті правоохоронної діяльності з огляду на глибокий вплив, який він може справляти на стратегію, тактику й методи діяльності поліції. Нині кримінальний аналіз уже став початком активного впровадження технологічних інновацій шляхом постійного оновлення програмних аналітичних інструментів, модернізації технічних засобів, запровадження інноваційних технологій (наприклад, систем для швидкого перегляду й аналізу матеріалів камер спостереження за допомогою програми «Video Synopsis», інноваційної технології обробки зображень) (Kalynovskyi, & Shkolnikov, 2017, p. 112).

Під час кримінального аналізу за тимчасового доступу до інформації про зв'язок оперативні підрозділи забезпечують цілеспрямований пошук, виявлення, фіксацію, вилучення, упорядкування, аналіз та оцінку кримінальної інформації, її представлення (візуалізацію), передачу та реалізацію.

Метою збирання та аналізу під час тимчасового доступу до інформації про зв'язок є створення та перевірка гіпотез і висновків щодо минулих, теперішніх і майбутніх протиправних дій, що стосується опису структури та сфери діяльності злочинних груп і передання керівному складу чіткої інформації, що стосується оперативно-розшукових заходів і слідчих (розшукових) дій (Sakovskyi, 2020, p. 371-377).

Після набуття чинності новим КПК України та внесення певних змін в інші законодавчі акти було виявлено фактори, які перешкоджають використанню механізму кримінального аналізу як доказової бази в межах досудового розслідування кримінального провадження.

Відповідно до глави 15 розділу II КПК України, доступ до інформації про зв'язок, абонента, надання телекомунікаційних послуг, зокрема отримання послуг, їх тривалості, змісту, маршрутів передавання тощо (далі – інформація про зв'язок), здійснюють у порядку тимчасового доступу до речей і документів на підставі ухвали слідчого судді, суду, отриманої за клопотанням слідчого, погодженого з прокурором.

Згідно з ч. 1 ст. 159 КПК України, тимчасовий доступ до інформації про зв'язок полягає в наданні слідчому або прокурору операторами та провайдерами телекомунікацій, у володінні яких вона знаходиться, можливості ознайомлюватися з нею та отримувати копії у встановленому КПК порядку ("Kryminalnyi protsesualnyi kodeks", 2012).

Слід зазначити, що Закон України «Про оперативно-розшукову діяльність» не передбачає право оперативних підрозділів на отримання інформації про зв'язок операторами та провайдерами телекомунікацій, у володінні яких вона знаходиться ("Zakon Ukrainy", 1992).

Відповідно до п. 3 ч. 2 ст. 40 КПК України, слідчий уповноважений доручати проведення слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій відповідним оперативним

підрозділам шляхом винесення процесуального документа – доручення, а оперативний підрозділ, відповідно до ст. 41 КПК України, зобов'язаний їх виконувати. У главах 20 та 21 КПК України надано вичерпний перелік слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій.

Водночас, відповідно до глави 15 розділу II КПК України, тимчасовий доступ до речей і документів не належить до слідчих (розшукових) дій, а є заходом забезпечення кримінального провадження, а така процесуальна дія, як аналіз інформації про зв'язок та радіотехнічне обстеження, нормативно не визначена в КПК України.

У зв'язку з тим, що в главі 20 КПК України такі види слідчих (розшукових) дій, як інформація про зв'язок і радіотехнічне обстеження, встановлення власників телефонних номерів тощо, виконання зазначених доручень слідчих і складання відповідного протоколу не є можливим.

Крім цього, слідчі іноді надають доручення про проведення слідчих (розшукових) дій, доручаючи проведення слідчих (розшукових) дій працівникам оперативного підрозділу із залученням їх як спеціалістів, а саме шляхом проведення огляду DVD-R диску здійснити аналіз телефонних з'єднань у межах постанови про залучення представників оперативних підрозділів як спеціалістів.

Проте, згідно зі ст. 237 КПК України, огляд – це слідча (розшукова) дія, яку проводять з метою виявлення та фіксації відомостей щодо обставин кримінального правопорушення. Тобто така слідча (розшукова) дія, як огляд, зокрема матеріальних носіїв інформації, на практиці полягає у виявленні та фіксації зовнішніх фізичних ознак і властивостей об'єкта (вага, колір, розмір, форма тощо) ("Kryminalnyi protsesualnyi kodeks", 2012).

Такий аналіз змісту доручень засвідчує, що слідчі, надаючи відповідні доручення, мають на меті отримати від працівників викладений у протоколах за результатами проведення слідчих (розшукових) дій аналіз інформації про зв'язок, що міститься на наданих матеріальних носіях інформації.

Однак, за відсутності в КПК України таких слідчих (розшукових) дій, як аналіз інформації про зв'язок, фахівці змушені послуговуватися не передбаченими законодавством термінологічними конструкціями («шляхом проведення огляду здійснити аналіз» тощо) і в разі використання таких матеріалів суд може визнати цей доказ недопустимим, оскільки його отримано не в порядку, передбаченому КПК.

На наш погляд, зазначені в дорученнях слідчих заходи може здійснити уповноважений працівник оперативного підрозділу на підставі постанови про залучення спеціалістів з викладенням безпосередньо в ній обставин, які необхідно з'ясувати, дослідити, проаналізувати або направити безпосередньо відповідний лист про аналіз чи обстеження (Stashchak, 2019, p. 284-289).

Крім того, до проведення таких заходів можливо залучати спеціалістів у галузі телекомунікацій, які володіють спеціальними знаннями.

Уповноважені працівники оперативного підрозділу за результатами аналізу готують відповідну інформацію, а вирішення питання щодо ролі зазначеної інформації в кримінальному провадженні, використання її в доказуванні належить до компетенції слідчого.

Отже, аналіз інформації про зв'язок – процес обробки інформації, який ґрунтується на логічному та креативному мисленні й спрямований на одержання якісно нової інформації (Bilous, 2020, p. 3).

Наукова новизна

На підставі викладеного пропонуємо алгоритм проведення аналізу інформації про зв'язок, який проводять уповноважені працівники оперативних підрозділів за запитами слідчих (детективів):

1. Слідчий, відповідно до ст. 160 КПК України, готує клопотання про тимчасовий доступ інформації про зв'язок та отримує від суду відповідну ухвалу.

2. У порядку ст. 165 КПК України слідчий отримує інформацію про зв'язок здебільшого на оптичному носії або флеш-накопичувачі.

3. Слідчий може самостійно здійснити аналіз інформації про зв'язок або використовуючи можливості уповноважених оперативних підрозділів.

4. У разі використання можливостей оперативних підрозділів слідчий готує відповідний лист про проведення аналізу (дослідження) інформації про зв'язок, у якому ставить запитання, на які необхідно надати відповідь, попередньо узгодивши їх із працівниками оперативних підрозділів.

До листа додають матеріальний носій інформації, що містить електронну копію інформації про зв'язок, отриманої від оператора телекомунікацій.

5. За результатами опрацювання працівник оперативного підрозділу готує довідку, яку підписує керівник уповноваженого оперативного підрозділу та супровідним листом надсилає її слідчому.

У довідці щодо результатів аналізу інформації про зв'язок зазначають, що відомості вірогідні й орієнтовні, не можуть бути використані як доказ, потребують додаткової перевірки та підтвердження в установленому законодавством порядку. Працівники оперативних підрозділів використовують лише надану операторами та провайдерами телекомунікацій інформацію про трафіки з'єднань, абонентські номери, дані про базові станції та іншу інформацію, отриману з відкритих джерел, зокрема карту місцевості.

У разі значного обсягу інформації довідку можуть надавати в електронному вигляді.

6. Слідчий, відповідно до ст. 237 КПК України, здійснює огляд електронних документів з інформацією про зв'язок і готує відповідний протокол, а в разі використання можливостей оперативних підрозділів слідчий також використовує інформацію, викладену в довідці оперативних підрозділів (у протоколі доречно зазначити, що інформація, яка є об'єктом цієї слідчої (розшукової) дії, отримана від операторів та провайдерів телекомунікацій у порядку тимчасового доступу до речей і документів).

7. За необхідності отримання кваліфікованих роз'яснень щодо питань технічного характеру (дані про роботу базових станцій, місця їх розташування тощо) слідчий, відповідно до ст. 71 КПК України, виносить постанову про залучення працівників, операторів і провайдерів телекомунікацій як спеціалістів. У зазначеній постанові окреслюють питання, з'ясування яких потребує спеціальних знань і навичок.

8. Результати зазначених процесуальних дій також відображають у протоколі.

9. У разі необхідності отримання експертного висновку й залучення його як доказу в кримінальному провадженні, слідчий у встановленому порядку залучає відповідного експерта (Kuznietsov, & Vasylynchuk, 2021).

Відповідно до ч. 2 ст. 84 КПК України, процесуальними джерелами доказів є показання, речові докази, документи, висновки експертів.

Висновки

Запропоновані правові аспекти використання методів кримінального аналізу під час оперативного провадження та досудового розслідування сприятиме використанню матеріалів тимчасового доступу до інформації про зв'язок і результати їх аналізу (довідки, протоколи або висновки експертів) як докази в кримінальному провадженні.

Крім того, необхідним є внесення змін до Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність», зокрема п. 4 ч. 1 ст. 8 доповнити двома новими абзацами такого змісту:

«З метою виконання завдань оперативно-розшукової діяльності отримання інформації, яка знаходиться в операторів і провайдерів телекомунікацій, про зв'язок, абонента, надання телекомунікаційних послуг, зокрема отримання послуг, їх тривалості, змісту, маршрутів передавання тощо, здійснюється згідно з положеннями статей 159–166 Кримінального процесуального кодексу України з урахуванням особливостей, установлених частиною другою статті 8 цього Закону. Дозвіл на надання доступу до такої інформації надається слідчим суддею без судового виклику особи, у володінні якої вона знаходиться. Доступ до такої інформації може здійснюватися в порядку, передбаченому статтями 159, 163 та 165 Кримінального процесуального кодексу України.

Ухвала слідчого судді може постановлятися на проведення одного чи кількох зазначених вище оперативно-розшукових заходів і тимчасового доступу до інформації, яка знаходиться в операторів та провайдерів телекомунікацій, про зв'язок, абонента, надання телекомунікаційних послуг, зокрема отримання послуг, їх тривалість, зміст, маршрути передавання тощо.

REFERENCES

Bilous, R.V. (2020). Kryminalnyi analiz v diialnosti pravookhoronnykh orhaniv Ukrainy [Criminal analysis in the activities of law enforcement agencies of Ukraine]. Udoskonalennia mekhanizmu pravovoho rehuliuvannia suspilnykh vidnosyn z urakhuvanniam zarubizhnoho dosvidu, Improving the mechanism of legal regulation of public relations, taking into account foreign experience: Proceedings of the International Scientific and Practical Conference (pp. 20-22). O.Yu. Busol (Ed.). Kyiv: Lira-K [in Ukrainian].

Farion, O.B. (2021). Metod stratehichnoho kryminalnoho analizu zahroz prykordonii bezpetsi Ukrainy [Method of strategic criminal analysis of threats to Ukraine's border security]. *Zbirnyk naukovykh prats Natsionalnoi akademii Derzhavnoi prykordonnoi sluzhby Ukrainy, Collection of scientific works of the National Academy of the State Border Guard Service of Ukraine, 83(2),* 223-241. doi: https://doi.org/10.32453/3.v83i2.569 [in Ukrainian].

Kalynovskyi, O.V., & Shkolnikov, V.I. (2017). Vykorystannia metodu kryminalnoho analizu dlia protydii orhanizovanii zlochynnosti [Using the method of criminal analysis to combat organized crime]. *Chasopys Kyivskoho universytetu prava, Journal of Kyiv University of Law, 1,* 300-303 [in Ukrainian].

Korystin, O.Ye., Albul, S.V., & Kholostenko, A.V. (et al.). (2016). *Osnovy kryminalnoho analizu [Fundamentals of criminal analysis].* Odesa: ODUVS [in Ukrainian].

Korystin, O.Ye., Svyrydiuk, N.P., & Tsilmak, O.M. (et al.) (2019). *Taktychnyi kryminalnyi analiz: teoriia ta praktyka [Tactical criminal analysis: theory and practice].* Odesa: RVV ODUVS [in Ukrainian].

Kryminalnyi protsesualnyi kodeks Ukrainy: vid 13 kvit. 2012 r. No. 4651-VI [Criminal Procedure Code of Ukraine from April 13, 2012, No. 4651-VI]. (n.d.). *zakon5.rada.gov.ua.* Retrieved from http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/4651-17 [in Ukrainian].

Kuznietsov, M.V., & Vasylynchuk, V.I. (2021). Pravovi aspekty vykorystannia metodiv kryminalnoho analizu operatyvnymy pidrozdilamy Natsionalnoi politsii Ukrainy pid chas tymchasovoho dostupu do informatsii pro zviazok [Legal aspects of the use of criminal analysis methods by operational units of the National Police of Ukraine during temporary access to communication information]. Vykorystannia dosiahnen suchasnoi nauky i tekhniky v rozkrytti zlochyniv, The use of the achievements of modern science and technology in the detection of

crimes: Proceedings of the Scientific and Practical round table (pp. 21-26). V.V. Cherniei, S.D. Husariev, S.S. Cherniavskyi (et al.). (Ed.). Kyiv: Nats. akad. vnutr. sprav [in Ukrainian].

Oderii, O.V. (2017). Vidkryttia kryminalnoho provadzhennia (okremyi aspekt) [Opening of criminal proceedings (separate aspect)]. *Naukovi pratsi Natsionalnoho universytetu "Odeska yurydychna akademiia", Scientific works of the National University "Odessa Law Academy", 19,* 259-266. doi: https://doi.org/10.32837/npnuola.v19i0.508 [in Ukrainian].

Proekt Zakonu Ukrainy "Pro operatyvno-rozshukovu diialnist": vid 2 veres. 2019 r. No. 1229 [Draft Law of Ukraine "On operational and investigative activities" from September 2, 2019, No. 1229]. (n.d.). *w1.c1.rada.gov.ua.* Retrieved from http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=66597 [in Ukrainian].

Sakovskyi, A.A. (2020). Operatyvno-rozshukove dokumentuvannia yak poshukovo-piznavalnyi protses i skladnyk operatyvno-rozshukovoi diialnosti [Operational-search documentation as a search-cognitive process and a component of operative-search activity]. *Pidpryiemnytstvo hospodarstvo i pravo, Entrepreneurship economy and law, 7,* 371-377. doi: https://doi.org/10.32849/2663-5313/2020.7.63 [in Ukrainian].

Stashchak, A.Yu. (2019). Nastupalnist u konteksti pryntsypiv operatyvno-rozshukovoi diialnosti [Aggression in the context of the principles of operational and investigative activities]. *Yurydychnyi biuleten, Legal bulletin, 11(2),* 284-289. doi: https://doi.org/10.32850/2414-4207.2019.11-2.37 [in Ukrainian].

Tsyhykal, P. (2017). Kryminalnyi analiz yak element systemy informatsiinoho zabezpechennia operatyvno-rozshukovoi diialnosti [Criminal analysis as an element of the system of information support of operative-search activity]. *Zbirnyk naukovykh prats Natsionalnoi akademii Derzhavnoi prykordonnoi sluzhby Ukrainy, Collection of scientific works of the National Academy of the State Border Guard Service of Ukraine, 2,* 234-240 [in Ukrainian].

Zakon Ukrainy "Pro operatyvno-rozshukovu diialnist": vid 18 liut. 1992 r. No. 2135-XII [Law of Ukraine "On operative-search activity" from February 18, 1992, No. 2135-XII]. (n.d.). *portal.rada.gov.ua.* Retrieved from http://portal.rada.gov.ua/laws/show/3341-12 [in Ukrainian].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Білоус Р. В. Кримінальний аналіз в діяльності правоохоронних органів України. Удосконалення механізму правового регулювання суспільних відносин з урахуванням зарубіжного досвіду *:* зб. матеріалів Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 1 черв. 2020 р.) / відп. ред. О. Ю. Бусол. Київ : Ліра-К, 2020. С. 20–22.

Фаріон О. Б. Метод стратегічного кримінального аналізу загроз прикордоній безпеці України. *Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України.* 2021. № 83 (2). С. 223–241. (Серія «Військові та технічні науки»). doi: https://doi.org/10.32453/3.v83i2.569.

Калиновський О. В., Школьніков В. І. Використання методу кримінального аналізу для протидії організованій злочинності. Часопис Київського університету права. 2017. № 1. С. 300–303.

Основи кримінального аналізу : посібник / [О. Є. Користін, С. В. Албул, А. В. Холостенко та ін.]. Одеса : ОДУВС, 2016. 112 с.

Тактичний кримінальний аналіз: теорія та практика : навч. посіб. / [О. Є. Користін, Н. П. Свиридюк, О. М. Цільмак та ін.]. Одеса : РВВ ОДУВС, 2019. 216 с.

Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13 квіт. 2012 р. № 4651-VI. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/4651-17.

Кузнєцов М. В., Василинчук В. І. Правові аспекти використання методів кримінального аналізу оперативними підрозділами Національної поліції України під час тимчасового доступу до інформації про зв'язок. *Використання досягнень сучасної науки й техніки в розкритті злочинів :* матеріали міжвідом. наук.-практ. круглого столу (Київ, 25 лют. 2021 р.) / [редкол.: В. В. Чернєй, С. Д. Гусарєв, С. С. Чернявський та ін.]. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2021. С. 21–26. URL: http://elar.naiau.kiev.ua/jspui/bitstream/123456789/18320/1/%d0%92%d0%b8%d0%ba%d0%be%d1%80%d0%b8%d1%81%d1%82%d0%b0%d0%bd%d0%bd%d1%8f%20%d0%b4%d0%be%d1%81%d1%8f%d0%b3%d0%bd%d0%b5%d0%bd%d1%8c%20%2025.02.2021.pdf.

Одерій О. В. Відкриття кримінального провадження (окремий аспект). *Наукові праці Національного університету «Одеська юридична академія».* 2017. Т. 19. С. 259–266. doi: https://doi.org/10.32837/npnuola.v19i0.508.

Про оперативно-розшукову діяльність : проект Закону України від 2 верес. 2019 р. № 1229. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=66597.

Саковський А. А. Оперативно-розшукове документування як пошуково-пізнавальний процес і складник оперативно-розшукової діяльності. *Підприємництво господарство і право.* 2020. № 7. С. 371–377. doi: https://doi.org/10.32849/2663-5313/2020.7.63.

Стащак А. Ю. Наступальність у контексті принципів оперативно-розшукової діяльності. *Юридичний бюлетень.* 2019. Вип. 11. Ч. 2. С. 284–289. doi: https://doi.org/10.32850/2414-4207.2019.11-2.37.

Цигикал П. Кримінальний аналіз як елемент системи інформаційного забезпечення оперативно-розшукової діяльності. *Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України.* 2017. № 2. С. 234–240. (Серія «Військові та технічні науки»).

Про оперативно-розшукову діяльність : Закон України від 18 лют. 1992 р. № 2135-XII. URL: http://portal.rada.gov.ua/laws/show/3341-12.

Стаття надійшла до редколегії 11.12.2020

Bilous R. – Ph.D in Law, Head of Crime Analysis Department of the National Police of Ukraine, Kyiv, Ukraine
ORCID: https://orcid.org/0000-0003-0544-8536;

Vasylynchuk V. – Doctor of Law, Professor, Professor of the Department of Operative and Searching Activity of the National Academy of Internal Affairs, Kyiv, Ukraine
ORCID: https://orcid.org/0000-0001-5415-8450;

Taran O. – Doctor of Law, Professor, Leading Research Fellow of the Scientific Laboratory on the Problems of Combating Crime of the Educational and Research Institute No. 1 of the National Academy of Internal Affairs, Kyiv, Ukraine
ORCID: https://orcid.org/0000-0003-4752-9924

Using Methods of Criminal Analysis during Expeditious Proceedings and Pretrial Investigation

*The **purpose** of the article is to develop and popularize recommendations related to using different methods of criminal analysis during expeditious proceedings and pretrial investigation provided by operational and search units of National Police. **Methodology.** Taking into account the purpose of article, specifics of object and subject of research it was taken couple of methods. Methodological base of article is the dialectical approach to analysis of using criminal analysis during conducting activities by operational and search units. In research we used the system of scientific methods: formal logic (abstraction, deduction, induction, analogy, synthesis) to detail the meaning of issues; empirical method – during carrying out experiments and interviewing exerts; system analysis method – to consider the innovational ways for solving the issues; theoretical method – during discovering scientific and methodological literature; modelling – during discovering certain objects by modelling their separate aspects. **Scientific novelty.** The article is a innovational due to necessity of modernization of modern forms and methods of criminal analysis during criminal and expeditious proceedings.It was developed algorithm of conducting analysis information about communication (this analysis is carrying out by officers from operational units at the request of investigators of National Police of Ukraine). **Conclusions.** It was developed and proposed some changes to Law of Ukraine «About Operational search activity». For example, it was proposed to add (in paragraph 4 first part of article 8) that due to conducting tasks of operational search work it is necessary to get information (that is a property of operators and providers of telecommunication about communications, subscribers, provision of telecommunication services, including receipt of services, their privacy, content, routes of transmission) according to articles 159–166b of Criminal Code of Ukraine taking into account the features mentioned in second part of article 8 of the same Code. Outcomes of research could be used in carrying out scientific projects in this sphere and also police officers in prevention of crimes.*

Keywords: analysis information about communication; operational units; criminal analysis; operational search measures; covert investigative actions.